

Előfizetési árak helyben és vidéken:	
Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.	

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =
szeptember 30. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Építkezéseink.

Ártézi fürdő.

I.

Az új rezsim, mely igazi és szép városépítési programot tűzött ki maga elé, első feladatának tartotta azt, hogy a városban modern fürdőházat építsen. A régi fürdő jövedelmezősége és aránylag nagy látogatottsága alapos reményt nyújtott arra, hogy a nagy anyagi áldozatokkal épített fürdőpalota a jövőben is mint jövedelmező alkotás fog szerepelni a községi háztartásban. És hogy az intéző körök jól számítottak, mutatja a versenytárgyalás, melyet a minap tartottak meg és amely fürdőnknek igazán fényes jövőt jósol.

A nagyarányú befektetés főleg abban talált alapot, hogy a régi ártézi fürdő teljesen primitív berendezésével a városnak átlag 6—8000 korona tiszta jövedelmet hozott évenként. Egyszerű számítás lett volna ugyan, hogy építsünk csak olyan épületet, melyben 10 kád helyett 20 vagy 25 legyen, de ez nem oldotta volna meg a feladatot. Mert a 25 kádas fürdő az intelligenciát újra kizárta volna és főleg nem szolgálta volna azt a célt, hogy ártézi fürdőnk a lipiki forrásokat felülmúló jód-tartalmu gyógyvizével a gyógyfürdőre szorulókat ezeit ide vonzza és a város idegenforgalmát emelje. Oly idegenek ittletét elősegítse, kik nem máról-holnapig üzleti ügyeiket végzik el, de akiknek jelenléte a várost kiemeli hétköznapi karakteréből és hamisítatlan nagyvárosi jelleget biztosít. S emellett megadja a fejlesztési alapot, a forgalom emelkedésével a kulturális igényeinknek megfelelő keretet és számítási bázist. Hogy csak néhányat is említsünk ezen ideáink közül, — pl. az állandó színházat, magyar szerb testvériségi muzeumot, kulturpalotát stb. Mert Ujvidék rendezettségű lakossági emelkedése mellett csak 20 év múlva lenne ott, ahová már 10 év múlva óhajtja juttatni az új rezsim, vagyis egy sorba Nagyvárral, Temesvárral, Kassával stb., tehát Magyarország reprezentatív városaival.

Ez az ideális gondolkodás hozta magával az áldozatkészséget és szavaztatta meg az új fürdőháznak körülbelül 300.000 koronányi építési összegét.

A bátor elhatározást a gyors megvalósulás követte. A törvényhatósági bizottság félretéve a költségesebb *Franck* féle terveket és az épület helyét a park közepe helyett a Rákóczi ut mentén állapítván meg, a tervezés munkáját a mérnöki hivatalra bízta. A fürdő eredeti elhelyezését nem akceptálhatta a város azon egyszerű indoknál fogva, mert a fürdőház nagyobb távolságban a tavasszal építendő villamos vasutól nehezen lett volna megközelíthető; másrészt a régi fürdőház üzeme nem lett volna fenttartható, a mi a városnak tetemes vesztesége lett volna.

Igy azonban, hogy a futaki-ut mellé építetett a fürdőház, mindezen kifogások elesnek. Vannak ugyan néhányan a publikum közül, akik az ut melletti fekvést nem tartják helyesnek csak azért, mert alacsonynak látszik az épület. Hát azok az urak fáradjanak el Budapestre a Margitszigetre, vagy Pöstyénbe és nézzék meg e két helyen épült legelső nagyszabású magyar fürdőházakat és ha akkor is fentartják kritikájukat, — hát akkor igazuk lesz.

Mielőtt azonban áttérnénk magának a fürdőháznak ismertetésére, megemlítjük még azt a fontos körülményt is, — hogy *ártézi gyógykutunk vize vetekszik összes hazai jód tartalmu fürdőink vizeivel*. Így pl. Lipikkel, Harkánnyal, Árva-Polhorával. Ez a víz csúszos bajoknál, ischiásnál, vérbajoknál, női betegségek-nél, esontörések utóbajainál, izzadmányoknál, sárgaságnál elsőrangú gyógygyógyerővel bír. Orvosok, hálás fürdővendégek nagy sora tanusítja, hogy örökké való vétek lett volna e véletlenül talált kincsünket a szenvedő és javulást kereső emberiség javára megközelítővé nem tenni! . . . Ezt majd igazolni fogja az új fürdőház is, amely most már szegénynek — gazdagnak — szerényigényűnek és tulfinomodottnak egyaránt szolgál és várja első sorban a szenvedő emberiséget, másodsorban ugyancsak ártézi vízzel táplált gőzfürdőjével városunk ama részét, amely ad valamit arra a közmondásra, hogy: „A műveltség fokmérője a szappan használata és a rendszeres fürdés”. . . .

A műkedvelők rajziskolája.

Az „U. K.” hírei között olvastam, hogy Váradi Kálmán és Kruspér István helybeli rajztanárok rajziskolát szándékoznak nyitni a műkedvelők részére. Röviden jelzik az irányt

és a művészeti fakultásokat, melyeket a tanfolyamon tanítani óhajtanak.

Ha csak nagy perspektivában nézzük is a felvetett eszmét, már is jelentős dolognak kell azt tekintenünk annyival inkább, mert mindezt nem akadt vállalkozó, aki ily irányú iskola létrehozását megpendítette volna, pedig hát az alkalom állandóan megvolt.

Közelebbről nézve a tervbe vett iskola kérdését, azt jelentősége mellett *szükségesnek* is kell minősítenünk. Tul vagyunk azon a kérdésen, hogy szükséges-e egy ilyen irányú iskola vagy nem, mert a tudásra, ügyességre, rutinizottságra réges-régi időtől fogva mindig fokozott és fokozottabb mértékben égető szükségünk van.

A művészetek hat tagból álló csoportját tudásképen senki sem vallhatja magáénak, de annyira eljuthat, hogy a zenében és festészetben bizonyos mértékű általános műveltséget szerezzen magának, mely tudását szépen értékesítheti úgy a társadalomban, valamint szűkebb társadalmában, a családban; sőt tovább menve, még individuumának is lényeges javára szolgál.

Az igaz, hogy zenésznek is, festőnek is bizonyos olyan lelki dispoziciókkal kell rendelkeznie, a melyeket tovább fejlesztve, művészi tökélyre emelik az illetőt, de tudhat valaki a zene különböző eszközei játszani, tudhat a ceruza és ecset eszközeivel ábrázolni anélkül, hogy lelkében különös művészi hajlandóságok volnának, de nem szabad hiányozni az egyszerűbb értelemben vett hajlandóságnak, készségnek, ami igen sokaknál megvan, de nem fordítanak rá gondot, nem törekszenek azt határozott egyéni tulajdonságukká fejleszteni, hanem közönyösen elhanyagolják. Pedig milyen nagy kár a lélek tökéletesedése elől elzárni az utat!

Azt az általános képző erőt, ami pl. a rajz- és festészetben van, főleg is volna fejtegetnem, de azt, hogy sokan mennyire közönyösek e képző erő felhasználásában, szükségesnek tartom megemlíteni. Nem akarom ezzel azt állítani, hogy a nagyközönség érzéketlen az ilyen irányú dolgokkal szemben, mert vannak, akik rajzolgatnak, festegetnek, de minden rendszer nélkül, minden modern elvek tekintetbe vétele híján cselekszik azt.

Megfigyeltem, amint egy ilyen dilettáns egy házikót rajzolt le és festett ki és azt láttam, hogy van némi alaki és csínérezke is, de hiányzik nála a pezspektiva és a szinkompozíció határozott ismerete, hiányzik nála a teljes öntudatosság, a szakszerű vezetés. E dilettáns bizonyosan nem azért festegetett, hogy abból tartsa fenn magát, hanem hogy kedvtelésének eleget téve, lelkét közvetve fino-

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezetékek, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

mitsa. Menüivel intenzivebb módon hatna az ilyen lélekre az öntudatos munka helyes vezetése mellett.

Meg kell érteni a művészetet, de azt csak úgy érthetjük el, ha magunk is tudjuk, ismerjük azt a módot és utat, amint a kép keletkezik. Meg kell tanulni látni, amely képességet csak a hozzá értő helyes vezetés mellett sajátíthatjuk el, így azután nem lesz érthetetlen előttünk, hogy pl. a lerajzolt asztal lábai miért látszanak különböző hosszúaknak. Csak a helyes látás mellett értjük meg a természeti formákat és juthatunk el odáig, hogy a nagy művészek alkotásaiban meglássuk a szépet és élvezni tudjuk a képben rejlő kellemet. A helyes látás nélkül érzéketlenek vagyunk a természet apróbb szépségei iránt és mosolyogni tudunk, hogy egy helyes látásu a szerintünk lényegtelen képben, vagy dologban szépet és kellemeset lát és talál.

A helyes látásu ember meg tudja érteni a képet és munkájához mérten meg tudja becsülni és értékelni a nagyobb tudást és ezzel kapcsolatban élvezni a művet kellő intelligenciával.

A műkedvelők rajziskolája volna hivatalra, hogy a helyes látás titkát feltárja a rajzolni és festeni tanulók előtt.

Értesülésem szerint a cél elérése érdekében segítségül lesznek a különféle technikák a legkéznélfelebb eszköztől (ceruza) végig a legválogatottabb kezelési szerszámig (olaj festék, víz festék, toll rajz, tempera, pasztell stb.), szóval minden olyan eszköz, amely alkalmas arra, hogy a vele előállított kép kellemes hatásu legyen s diszithesse azt a lakást, szobát, ahova kerül.

A képek rajzolása és festése mellett a fa- és bársony égetés, valamint a selyemre való festés is elsajátítható ez iskolában, amely dolgok tudása még gazdasági jelentőségű is amellet, hogy az illető esztetikai érzékének finomítását szolgálják.

Milyen olcsón juthatunk így egy szépen égetett párnához, terítőhöz, amiket különben drága pénzen kellene megszerezni és mennyivel nagyobb becsben és kímélésben részesül egy ilyen, saját magunk által készített dolog, mint az üzletben vásárolt.

Szóval a tanfolyam összekapcsolja a hasznosát a célszerűvel és a művészetet úgy ismerteti meg a közönséggel, hogy az általános műveltség szem előtt tartása mellett munka közben egy-egy hiresebb közismertebb festő műveivel is megismerteti a tanfolyam hallgatóit, egyszóval tájékoztatni kíván arról, amit minden intelligens embernek tudnia kellene.

Valóságos világkincs házába vezet a rajzolni és festeni tudás, mely az egyszerű ridég tudás mellett élvezetet is szerez és a lélekre kellemes és nemes hatással is van.

Aki a művészettel foglalkozik, elűzi rossz és kellemetlen gondolatait, mert lelke megpihenhet és élvezetet találhat a nagy természet szépségében épen úgy, mint a nagy művészek örök becsű alkotásaiban, de még a saját diletáns művészetében is.

Ne sajnálja senki sem ezt a kis fáradságot és anyagi áldozatot, melylyel elajánthatná az általános műveltségének kiegészítésére szükséges rajzolni és festeni tudását.

Török József.

HIREK.

F. október hó 1-én új — IV. — negyed nyílik s ennek alkalmából kérjük lapunk t. barátait és jóakaróit, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjék.

nek, nehogy a lap küldésében fenakadás álljon be. Akik pedig az elmúlt negyedek valamelyikéről hátralékban vannak, sziveskedjenek az esedékessé vált hátralékot beküldeni, annál inkább, mivel nekünk is kötelezettségeink és tetemes költségeink vannak a lap kiadása körül, melyeknek csak úgy tehetünk eleget, ha a t. olvasók is a lap rendes járatásából eredő kötelezettségüknek megfelelnek.

A „Határőr“ kiadóhivatala.

A dunai fahíd átvétele. Ujvidék város gazdasági életében fontos eseményt képez a hó 28-a, amikor Pétervárad polgári és katonai hatóságának és Ujvidék polgári hatóságának képviselőiből álló vegyes bizottság tényleg és leltár szerint átvette a dunai fahidat, mely összes hozzá tartozó épületeivel együtt folyó október hó 1-én megy át városunk tényleges birtokába. Az átvételnél Ujvidék város képviselőjében Profuma Béla alpolgármester, Orbán Ignác műszaki tanácsos, Stössel R. főmérnök, Lovrekovics Ferenc és Beck Károly vettek részt.

Az ártézi fürdő bérlete. Mint már mult számban jeleztük, az ártézi fürdő bérletére két ajánlat érkezett be. Fürst Jánosé, aki az első 3 évre, 1910—1912. évi 16,000 k. a következő 1913—1921. december végéig terjedő 9 évre évi 20,000 — a 12 évre tehát összesen 228,000 korona bérösszeget ajánl. Ezzel szemben Mayer József terjedelmes, hosszabb ajánlatában a szerződésben némi változtatásokat kér, főleg egy másik 200 m. mély tartalékutnak ásását, a továbbá nap- és homokfürdő létesítését. A maga részéről a parkban egy modern szanatórium, hidegvízgyógyintézet létesítését, népiünnepélyek és hangversenyek rendezését és — ha a szinkör nem létesülne, egy amfiteátrum építését igéri. Ezenfelül kéri az ártézi fürdő körüli parkban levő tónak megnagyobbítását s ez esetben koresolyapályát szándékozik ott létesíteni és fentartani. Egyáltalán nagyobb áldozatokra és befektetésekre való készségét jelenti ki, hogy az ártézi fürdőt, melynek „Városi gyógyfürdő“ címét szándékozik a miniszteriumtól kikérni, élénkké, látogatottá és népszerűvé tegye. Ajánlata ehez képest kettős: ha a város nem teljesíti a szerződésben a kért változtatásokat, a 12 évre évi 20,000 koronát ajánl, míg a kívánt változtatások eszközölése esetén 1—3. évre évi 20,500, 4—6. évre 21,500, 7—9. évre évi 22,500 és 10—12. évre évi 23,500 korona bérösszeget ajánl. Első esetben a város 240,000, a második ajánlat szerint pedig 264,000 kor. bérösszeget kapna 12 évre.

Nemeskoblás. Czeypek J. István polgártársunk, aki a köz érdekében, human célokért ismételt kisbő-nagyobb áldozatokat hozott s nemes áldozatkészségével mindenkor az elsők között ott van, ahol egy-egy könyvet letörölni, a szegénység nyomorát enyhíteni emberszerető nemes szive sugallja, a mai anyagi korban kétszerte megbecsülendő, ritka nemeslelkűségét azzal dokumentálta legujabban ismét, hogy az új vár. kórházban berendezendő egy betegszoba céljaira alapítványképp 600 koronát adott át a vár. tanácsnak, mely ezen ritka nemesszívű adományért a nyilvánosság előtt ez uton is nyilvánítja a város közönségének legforróbb háláját. Isten éltesse és jutalmazza ezt a ritka jószívű, nemesen érző polgártársunkat!

Vasutas árvák napja. Ma szept. 30. és holnap okt. 1-én van országsszerte a vasutasok árváinak szánt nap és alkalom, amikor mindenki a legszegényebb is, filléreihez járulhat hozzá

azon alap megteremtéséhez és növeléséhez, mely a nagy közönség érdekében teljesített felelősségteljes és nehéz szolgálat közben elhalt vasutasok árváinak nevelését célozza. E szegények és elhagyottak gyámolításától nem maradhat távol, akinek keblében emberszerető nemes szív lakozik. A vasutas szövetség ujvidéki kerületében megalakult hölgybizottság, élén Hoffmann Miksáné, Dengl Alajosné és Skuteczky Emilné urasszonyokkal minden lehető elkövet, hogy a gyűjtés minél fényesebb eredményre záródjék. Mindkét napon Ujvidék állomáson 4 perzselyt helyeznek el a lelkes vasuti hölgyek és pedig az előcsarnokban, a kijárat csarnokban és a várótermekben. Adakozzunk a szegény vasutas árvák javára tehetőségünk szerint!

Népfelkelők jelentkezése. Mindazon katonailag kiképezett, népfelkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregbe, tengerészetbe, honvédségbe, ezek póttartalékában, vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá az oly katonailag ki nem képzettek, kik népfelkelési ajánlati lappal vannak ellátva, a f. október 28, 29. és 30-án Winkle-sörház nagytermében tartandó időszaki jelentkezésem személyesen tartoznak megjelenni, vagy írásban jelentkezni; még pedig okt. 28-án 1867—1871. 29-én 1872—1875. évi születésű és ennél fiatalabb A) alosztályu, 30-án pedig az idegen népfelkelők. — A jelentkezés elmulasztása 50—200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, esetleg szabadságvesztéssel büntetettik.

Vizsgálóbírói kinevezés. Az igazságügy-miniszter az ujvidéki kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá Szabó Imre törvényszéki bírót nevezte ki.

A városok két milliója. Az ország városai és ezeknek tisztviselői reménykedve várják, hogy a törvényhozás által a városok részére megszavazott 2 millió korona segélyt mikor fogják szétosztani. A segélykiosztás egyre késik. A városok egyre terjesztik fel panaszos és kérés hangú felirataikat a szétosztás és folyósítás iránt. Legutóbb Sopron irt fel a kormányhoz és feliratát pártolás céljából megküldte Ujvidék városának is.

Téli szinészet. A szerződés nélküli szinészek legutóbb tartott gyűlésükön elhatározták, hogy két vidéki társulatot szerveznek, amelyek azokban a vidéki városokban tartanak szini előadásokat, ahol téli évad nincs. Az eddigi tervek szerint Zenta, Baja és Ujvidék volnának téli állomáshelyül kiszemelve.

Ujvidéki Olmtár. Ily címen ez év végén érdekes mű fog megjelenni, mely régen érzett hiányt fog pótolni. Benne lesz ez okosan össze-

L á z

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-fele csukamájolaj Emulsió biztosan kipróbált szer.

1—5

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-fele módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, a kik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-fele EMULSIÓ azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-fele EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fl. Hér. Kapható minden gyógytárban.

állított és szlakósainak, magánhivat és városi lakosainak, az Ujvidéki József-tér 3.

Végleg gármester határozatba bírósághoz azt az értesíránt hozott folyamodás

Kifűst kisiparosnak tiltakozása megjelent a ves faszene vácutzshely és fojtó sz kisérétével

— és pers feljelentette juttatja, hogy aki nagyon zaban sürü tására min a végrehaj ennek érke tüzésitette!

Uj me a vukovár-u más helyeb Palánka és elnevezésse

A sz 1909—10. t összesen 6 Ujvidékről

Uj jegy mult heten aljegyzőt v ség jegyzői állásra pedig Ková jegyzőt vál

Az uj Szevera Já a szép, haz ber 6-át, a dulóját eze pelni. Az i pélyt terve

Bácsk ifjusága ok nagyobbza rendez, m hangversen

A palá hónapban r intézményn községe n amelyen E Péter és n fog jelenni

A gőz zelebbi ké 24. napján vattutelep tartatni. A szerelve a (Tisza Laj

állított és szerkesztett kötetben Ujvidék összes lakóinak, ügyvédeknek, orvosainak, állami és magánhivatalnokainak, egyesületeinek, állami és városi hatóságainak, a helyőrségek tisztikarának, az utcáknak, ingatlan tulajdonosoknak stb. névjegyzéke. Természetesen minden lakosnak saját jól felfogott érdeke, hogy a címjegyzékben befnfoglaltassék; azért a maga érdekében cselekszik, ha címét egy levelezőlapra az Ujvidéki Címár szerkesztőségével (Ferenc József-tér 3.) közli.

Véglegzés. Dudás Lajos volt zentai polgármester nem nyugodott bele a miniszteri határozatba és nyugdíjaztatása ellen a közg. bírósághoz folyamodott. Onnan a napokban azt az értesítést kapta, hogy a nyugdíjaztatása iránt hozott miniszteri döntés ellen nincs felfolyamodás.

Kifűstölt végrehajtó. Egy szegedi szegény kisiparosnak lefoglalták az iparos szerzőjait s tiltakozása ellenére, az árverés megtartására megjelent a végrehajtó. A szegény ember nedves faszenet rakatott a műhelyben levő kovácsützhelyre, amitől olyan vastag füstfelhő és fojtó szénigáz fejlődött, hogy a végrehajtó kíséretével együtt kénytelen volt visszafordulni — és persze hatóság elleni erőszak miatt feljelentette az iparost. — Ez az eset eszünkbe juttatja, hogy H. J. elhunyt polgártársunk is, aki nagyon humoros, élces ember volt, a házában sűrűn megfordult végrehajtó távollátására mindenféle ötletet talált ki, többi közt a végrehajtóra legfájdalmasabbul azt, hogy ennek érkezévével az ajtókilincseket izzó vassal tüzesítette!

Uj megállóhely a Dunán. A M. F. T. R. a vukovár-ujvidéki vonalán Bánostor ladikállomás helyébe megállóhelyet létesített, továbbá Palánka és Bánostor között Susek (Koruska) elnevezéssel új megállóhelyet nyitott.

A szegedi siketnémák intézetébe az 1909—10. tanévre Bács-Bodrog vármegyéből összesen 60 gyermek vétetett fel, közöttük Ujvidékről egy: Wolf Ferenc.

Uj jegyző Titelen. Tittel képviselőtestülete múlt héten tartott közgyűlésén Jvanits István aljegyzőt választotta meg egyhangulag a község jegyzőjévé. Az ekkép megüresedett aljegyzői állásra Elicker Fülöp irnokot, irnokká pedig Kovács Kázmér sajkásszentiváni segédjegyzőt választották meg.

Az újverbászi kasszinó választmánya, Szevera János főgimn. tanár indítványára azt a szép, hazafias határozatot hozta, hogy október 6-át, a 13 nemzeti hős halálának évfordulóját ezentul minden évben meg fogja ünnepelni. Az idénre nagyszabású emlékülnepelet terveznek a hazafias verbásziak.

Bácskai mulatság. Zombor város aranyifjusága okt. 2-án, az ügetőverseny előestéjén nagyszabásúnak tervezett táncmulatságot rendez, melyet özv. Maximovits Szilárdné hangversenye előz meg.

A palánkai hajósok gyermekotthona jövő hónapban nyílik meg s ennek az emberbaráti intézménynek megnyitását Palánka hármasközsége nagy ünnepélylyel készül megülni, amelyen Bathyány Tivadar gróf, Fernbach Péter és még több bácskai képviselő is meg fog jelenni.

A gözgépközlekedők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden október hó 24. napján d. e. 9 órakor a szegedi alsó szivattyutelepen (felső ipariskolában) fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos-körút 61.) beküldendők.

A máv igazgatóságától nyert értesítés szerint a déda-gyergyószentmiklósi vonal megnyitása napján a máv vonalai 1909. é. január 1-től érvényes személydijszabási „Függelék”-hez a IV. pótlék lép életbe. E pótlék a dédamadéfalvai és a sepsiszentgyörgy, palánkai vonalakon fekvő állomások és megállóhelyek személydijszabási beosztását tartalmazza. E pótlék példányonként 1 koronaért a magyar vasutak és a boszna hercegovinai államvasutak dijszabásokat elárúsító központi irodájában (Budapest V. Akadémia-utca 3.) szerezhető meg.

A kőforagók esti tanfolyama a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (Budapest VII. ker. Thököly-ut 74. sz.) november 1-én nyílik meg. A tanfolyam célja kőfaragó segédeknek és mestereknek a kőfaragó iparban való szakszerű kiképzése. A tanfolyam két téli félévre terjed s évenként november elejétől március végéig tart, a tanítás hetenként 5 napon este 6 órától 8 óráig történik. Beiratkozni személyesen vagy postán október 20-tól 29-ig lehet. A beiratkozáshoz szükséges: erkölcsi bizonyítvány s munkakönyv vagy munkabizonyítvány. A beiratási díj félévenként 1 korona, a tandíj 10 korona.

Revolveres támadás a szabadkai vonat ellen. A Szegedről Szabadka felé robogó személyvonatra e hó 20-án éjjel Horgos mellett többször rálöttek. A vonat nyílt pályán megállt és néhány bátrabb utas a többtagu bandát üldözőbe vette. Azonban a revolvergolyók, melyeket a banditák feléjük küldtek, meggátolták az üldözést. A csendőrség nagy erélylyel nyomozza a páratlanul vakmerő támadás tetteseit.

Gaál siremléke javára. A zombori polgári kaszinó egyesületi dalárda Gaál Ferenc országos hírv. szabadkai zeneszerző és karnagy siremléke javára f. október hó végén nagyszabású hangversenyt rendez.

Bezdánban 250,000 korona alaptőkével szénsavgyár részvénytársaság van alakulóban. A mozgalom élén ifj. Csirszka Konrad bezdáni kereskedő áll. A gyár — a tervezet szerint — évi 150,000, esetleg 300,000 kg. folyékony szénsav előállítására lesz berendezve.

Pör Zenta ellen egy eltörött lóláb miatt. A zentai új templom előtti téren van egy rozoga fahíd, mely régóta veszélyezteteti a rajta áthaladók testi épségét. A napokban, midőn Nagolányi gazda haza felé igyekezett szántóföldjéről, ez a híd a lovai alatt beszakadt, minek következtében az egyik ló lába eltört. A gazda, aki kárát 700 koronára teszi, kártérítés iránt pert indított Zenta városa ellen.

A lókinzás áldozata. Grosz Fülöp jó módú kiskéri gazda kukoricát vitt haza szekeren. A lovak a súlyos terhet nem bírták megindítani s ezért Grosz felállott a kocsiban és ütlegelni kezdte őket. A lovak a sok verésre hirtelen megindultak és Grosz a váratlan rázkódástól egyensúlyt veszítve, lebukott a kocsiról és a nehéz saékér kerekei összezúzták mindkét lábát.

Elfogott leánykereskedő. A zombori rendőrség e hó 22-én ép akkor fogta el Berlekovics Antal boszniai pincért, amikor két fiatal cseléddel vonatra akart szállni. A rendőrség kiderítette, hogy Berlekovics a két szánandó teremést egy boszniai nyilvános mulatóhelyre akarta szállítani s a lelketlen embert kerítés miatt letartóztatta.

Mindnyájunknak kell néha egy erősítő-szer, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj-olajból áll, csak hogy igen jóízű és a leggyengébb gyomor is könnyen

emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

Megdrágul a onkorka. A cukorka- és csokoládégyártás összes nyers- és segédanyagai az utóbbi időben jelentékenyen megdrágultak és az árak még mindig rohamosan emelkednek. Ennek következtében a magyar cukorka- és csokoládégyárosok elhatározták, hogy gyártmányaik árát tetemesen fel fogják emelni.

A mértékhitelítő körútja. A forgalomban levő összes mértékek a mészárosok, koresmárosok, kereskedők, szatócsok, piaci kofák, gyógyszerárak stb. üzletekben az új mértékhitelítő törvény értelmében jóságukra és pontos működésükre nézve hivatalosan megvizsgáltatnak. Bács-Bodrog vármegyére nézve Szabadka székhelylyel lett felállítva a mértékellenőrző központi hivatal, melynek egyik tisztviselő gépészmérnöke, Koch Sándor most járja sorba a bajai járás összes községeit egyenkint, hogy a községekben talált összes mérlegeket, súlyokat, úrmértékeket a törvénynek megfelelő nagysággal összehasonlítva, azokat ktjavitassa, vagy a forgalomtól mindenkorra elvonja. Ez évben a bácskai községeknek csak egyik fele kerül vizsgálat alá, a másik fele már jövőre marad, miután ez év végéig az időből nem telik ki. A vizsgálat ugyanis a legkisebb községben is 3—4 napot vesz igénybe.

A bíróság vasárnapi munkaszünete. Az országos bírói és ügyészi egyesület a folyó évi október hó 10-én tartandó kongresszus elé terjesztendő következő határozati javaslatot küldötte meg hozzájárulás végett a bírói karoknak: „Mondja ki az ország bírói és ügyészi egyesület közgyűlése, hogy a teljes vasárnapi munkaszünet behozatalát a bíróságoknál is óhajtja s ennek keresztülvitele végett az igazságügyminiszternél a szükséges lépéseket megteszi. Mondja ki az ország bírói és ügyészi egyesület közgyűlése, hogy a bíróságnál is a hivatalos órának egyfolytában való megállapítását óhajtja s ennek keresztülvitele végett az igazságügyminiszternél a szükséges lépéseket megteszi.” Kétségtelen, hogy az indítványhoz az ujvidéki bírák is hozzájárulnak.

Pálinka eladása engedély nélkül. Felmerült esetről kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondta ki a pénzügyminiszter, hogy a saját tulajdont képező telken termelt gyümölcsből (anyagból) idegen üstön kifőzött pálinka nagyban eladható pénzügyhatósági engedély nélkül. Ez az elvi döntés a magánfelek által vásárolt gyümölcsből nyert pálinkának nagyban való eladását nem érinti s így ehhez a pénzügyi hatóság engedélye szükséges.

Messaline - és „Henneberg”
Radium - Selyem selyem, 1-35 kor.-tól
Louisine - feljebb, hármentve
Taffet - és vámentesen.
Minta postafordul-
tával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Szerkesztői üzenet.

Panaszos szülőknek. Panaszos soraik közlésétől és azoknak kommentálásától egyelőre elállottunk. Reményünk van tudniillik arra, hogy anélkül is sikerül majd ezt az ügyet az önök jogos kívánsága szerint elintéztetni. Ha az általunk választott eljárás nem válnék be, a sajtó majd tudni fogja kötelességét.

Nyílt-tér.

De ön igazán szerencsésének mondhatja,

Kedves kisasszony, hogy tegnap szőzeni pasztillám — valódi Faytől — a szobomban volt és az ön súlyos meghűlése ellen alkalmaztam. Mekkora köhögést még nem láttam. És most? Nyoma sincs és ezt Fay valódi sződenijének köszönhetjük. Vigyázzon, hogy a jövőben a pasztilla soha ne hiányozzék. Egy skatnyát 1 k. 25 fillért minden gyógyszerárban, drogériában, vagy ásványvízkereskedésben meg lehet venni, de utánzatot határozottan vissza kell utasítani.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarország-
ra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr.
Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

PÁLYÁZAT.

Alulírott pénzintézet kereskedelmi, vagy egyéb középiskolát jó sikerrel végzett fiatal embert

GYAKORNOKUL

alkalmaz. Kezdő fizetés évi 600 korona és a szokásos jutalom. Sikeres egy évi próbaidő utáni véglegesítésével a nyugalmidijra jogosultak állományába felvétetik.

Eredeti bizonyítványokkal, vagy hitelesített másolatokkal ellátott, sajátkezűleg irt kérvények lenti címre küldendők.

Topolya, 1909. szeptember hó.

2-3

Bács-topolyai takarékpénztár.

Eladó ház.

Az Uzsopenzka-utcában levő 12. számú, kényelmes beosztása ház szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást szerezhetni a házban.

3-5

Matkovits

szobafestő
és mázó

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEMPLOMHÁZ.

Globin
cipőtisztítószer
legszebb

Fritz Schulz, részvény társaság
Eger és Lipcse
Grand Prix
1894. St. Louisi világkiállítás

fényt adja,
a bőrt puhán és
egészen tartja.

ELADÓ

egy alig használt, teljesen jó állapotban lévő „MONARCH” írógép jutányos árrban.

Közelebbi megtudható Ernst János
és Roth cégnél Ujvidéken. 1-3

7407/909. tkv. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Szentiványi Armin ujvidéki lakos végrehajtónak Blummschein József és neje, Bubel Mária végrehajtást szenvedő ellen 591 kor. 45 fill. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. tszék, mint tkvi hatóság területén levő, az ujvidéki 2071. sz. betétben A. I. 1-2 sorsz. a. Blummschein József és neje, Bubel Mária tulajdonául felvett 4380/3. és 4381. hr. 20 ö. i. sz. jószágtestre az árverés 9037 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi december hó 29-ik napjának d. u. 3 órakor az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár felén alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 903 kor. 70 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. k. igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1909. évi szeptember hó 16-án.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Ernst,

kir. törvényszéki bíró.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétel következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségek, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Máv. 38664/909. I/d.

Pályázati hirdetmény.

A máv szegedi üzletvezetősége az 1910-1914. évben évenként szükségelt: 52100 m³ bánya vagy folyó kavics, 10850 m³ rostált kavics szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ajánlat külön egy évi és külön három vagy öt évi szállításra és tehető az egész vagy részmennyiségre is. A szegedi üzletvezetőség fentartja magának, hogy a fent közölt mennyiségeket a megrendelések idején a tényleges szükséglethez képest 10%-al felemelhesse vagy lejjebbithesse. Minőség vagy egyéb tekintetben szükséges felvilágosítások alulírott üzletvezetőség anyag- és leltárbeszer-

zési osztályába (II. em. 11) kaphatók, ugyanint a részletes feltételek és ajánlati űrlapok ugyanott díjmentesen megszerezhetők, vagy kívánatra pósta útján megküldetnek.

Ezen pályázatra és a szállításokra irányadó még a 122291/96. sz. általános anyagszállítási feltételek, melyek alulírott üzletvezetőségnek betekintendők, vagy a máv. budapesti nyomtatványtárnál 50 fillért lefizetése mellett megszerezhetők. Pósta útján való megküldés esetén még 20 fill. póstadíj is előzetesen beküldendő.

Az ajánlat ivenkint 1 kor. bélyeggel látható el, keltezendő és ajánlattevő teljes címe és lakása kitétele mellett aláírva, lepecsételve ezen külcimmal. „Ajánlat a 38664/909. sz.-hoz” legkésőbb 1909. október 20-án déli 12-órától, a szegedi üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályához benyújtandó, vagy oda posta útján beküldendő. Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyagok értékének 5%-a készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1909. október 19-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő.

Nyertes szállító a szállításra átengedett anyagok értékének 5%-át óvadék gyanánt tartozik letenni a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek meg, ha előbből is volna keltezendő, vagy táviratilag tételnek, valamint pótajánlatok, végre olyanok, melyeknek lényeges részükben javítások vagy vakarások fordulnak elő s amelyekre az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre igényt egyáltalán nem tarthatnak.

A szegedi üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az árakra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből tetszése szerinti részmennyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy ajánlattevők ily részmennyiség szállítását is elfogadni kötelesek, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre a célérése érdekében bármely más irányú intézkedést teheszen.

Szeged, 1909. szept. hóban.

Az üzletvezetőség.

1282. sz. vhtó. 1909.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1909. évi V. 1659 számú végzése következtében Dr. Kovács Bódog ujvidéki ügyvéd által képviselt Gessler Siegfried bpesti bej. cég javára Illits testvérek ujvidéki cég ellen 101 k. s jár. erejéig 1909. évi aug. hó 11-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 650 kor.-ra becsült következő ingók: kávé, rizs és bolti állványok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírósnak 1909. évi V. 1768. számú végzése folytán 101 kor. tökékövetelés, ennek 1908. évi aug. hó 10. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 29 k. 40 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken alpcég üzletében leendő megtartására 1909. okt. 6-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legfőbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1909. szept. hó 25. napján.

Basch Sándor,
kir. jh. végrehajtó.